ORiFLAMA

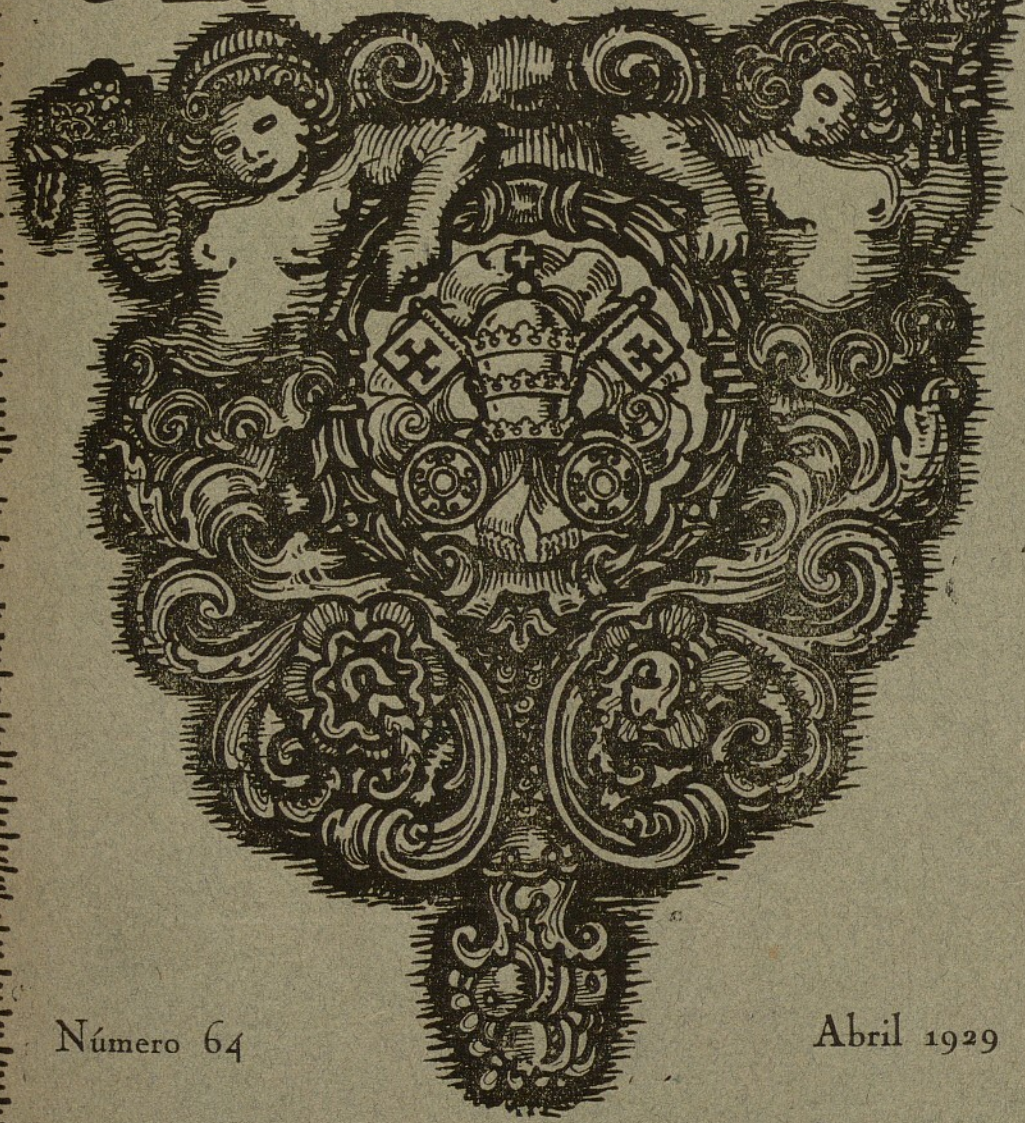

Número 64 Abril 1929

BUTLLETÍ PORTAVEU DEL CENTRO MORAL INSTRUCTIVO DE GRACIA

CAFÉS
TORREFACTES

MARACAIBO

ELS MÉS EXQUISITS

Casa Central:
Salmerón, 124 (cantonada Montseny)
Sucursal Sabadell:
Plaça Pi i Margall, 16

Preus especials per a
BARS,
RESTAURANTS,
LLETERIES
I
SOCIETATS

La Casa Central obsequiarà a tot comprador de 100 grams de café, que presenti aquesta Revista, amb una capsa de pastilles de café amb llet, de la marca «El Explorador», de Logroño.

CONFITERIA

BOU

Casa Central: Salmerón, 101
Sucursal: Verdi, 54 (Gràcia)

Dolços i pastes fines: Vins de marca i licors: Especialitat en els encàrrecs Bomboneres: Caixes de luxe: Porcellanes fines, pròpies per a presents

EL MILLOR XAMPANY CATALÀ
ESTEVE LLACH-TOSSA
Es troba en les millors confiteries i colmados

Encàrrecs major i detall:
DOLCERIA BOU

"L'ESTISORA"

SASTRERIA
VILA

ELEGÀNCIA
I BONS PREUS

Rebudes les novetats per a la temporada de primavera

SALMERÓN, 89

Grans Magatzems

Les Amèriques

Telèfon 71984 ~ Salmerón, 47 ~ Preu Fixe

✡

Rebudes les Novetats d' Entretemps

LLANES, SEDES i COTONS

GRAN EXPOSICIÓ DE

CRETONES DIBUIXOS NOUS

MANTELLINES, MANTONS, CÈFIROS CHANTILLY i BRUSSEL·LES

✡

Tot Bo i Barat ~ Secció especial per a dols

ESCULTURA RELIGIOSA

JOSEP Mª CAMPS I ARNAU

Carrer Montseny, 77 Barcelona (Gràcia)

GRANS MAGATZEMS

"LES COLUMNES"

LA CASA QUE COMPTA AMB MÉS EXISTÈNCIES EN

NOVETATS DE SEDERIA - LLANERIA

CUTONS i FANTASIES

GRANS COL·LECCIONS EN ARTICLES PROPIS PER A

PRIMERA COMUNIÓ

CASA ESPECIAL EN ARTICLES DE DOL *Preu Fixe*

OLLÉ Y SALVADÓ, S. en C.

Salmerón, 113 i Sant Marc, 2, 4 i 6 / Telèfon 73752 / Barcelona-Gràcia

Estoreria
Espartería
Fàbrica de Persianes

V.dua de J. Caralt

Venda i reparació de
Persianes
de totes menes
Cortines orientals
pita, bambú, cep i vidre

SALMERÓN, 179, davant Plaça Trilla
Sucursal: ASTÚRIES, 11
BARCELONA

JOSEP MATAMOROS

Peluqueria per a Senyores

Plaça Rius i Taulet, 18
BARCELONA

Tallar el Cabell. . Ptes. 1'00
Ondular . . . . . » 1'50
Rentat del Cap . . » 1'50

ORIFLAMA

BUTLLETÍ-PORTAVEU
DEL CENTRO MORAL
INSTRUCTIVO DE GRACIA
CASAL SOCIAL:
ROS DE OLANO, 7 i 9
BARCELONA

NÚM 64 ANY 1929 ABRIL

EL NOSTRE ANIVERSARI ENCARA

En continuar en el present número la recensió de les idees exposades en la sessió celebrada en la tarda del 3 de febrer passat, creiem convenient la inserció del programa complet de l'acte, per tal que el lector que no hi hagués assistit, es formi concepte del pla general i del nexe que els treballs tenen entre sí, sobretot havent-se de trencar externament, en repartir els treballs en números successius del Butlletí.

Fou, doncs, composada en la forma següent:

SESSIÓ SOLEMNE

dedicada a enaltir els records de la vida del Centre i presentar el seu avenir

I PART

EL PASSAT. — RECORDS

I. El Centre Moral Instructiu de Gràcia, *pel president Sr. Francesc d'A. Rovira i Carol.*
II. Les Escoles, *pel Sr. Angel Grau, director actual llur.*
III. El Teatre, *pel Sr. Olaguer Masip.*
IV. L'Orfeó, *pel Sr. Ernest Rovira.*
V. La Vida religiosa, *pel Rvd. Francesc de P. Torras, Pvre.*

II PART

CONCERT EXTRAORDINARI PER L'ORFEÓ MONSERRAT DEL CENTRE. EXEMPLARI DE LA SEVA ACTIVITAT

A) *Exemplari històric.*

Deprecacions	*Cumellas Ribó*
L'hereu Riera.	*Cumellas Ribó*
El dimoni escuat	*Sancho Marraco*
Muntanyes regalades	*Millet*
Pregària a la Verge del Remei	*J. S. Bach*
Duet de la Cantata 78 . . .	*Morera*
Sant Ramon	*Pérez Moya*
Santa Agnès	

B) *Exemplari de la tasca actual.*

Tenebræ factæ sunt	*Victoria*
Sursum	*Pérez Moya*
Dintre el bosc (sardana) . .	*Pérez Moya*

INTERMEDI

Inauguració de la Sala d'Exposicions del Grup Artístic

III PART

L'AVENIR. DIRECCIONS I DEURES SOCIALS

I. Les normes pontificies de l'Acció Social Catòlica, *pel Sr. Joaquim Nogués, President de la Congregació Mariana del Centre.*

II. Els nostres problemes presents concrets, *pel Sr. Antoni Samsó, President de la Joventut.*

A continuació inserim avui els treballs sobre l'Escola i sobre el teatre que es llegiren en la primera part.

L'Escola

Avui, en la celebració del seixantanari d'aquesta casa, l'Escola, amb un títol que no li discutirà ningú, reclama una intervenció, puix ella en el principi en fou com l'ànima matriu, i avui n'és la degana. La Junta ens encomanà de dir quatre paraules en acte tan solemne, i nosaltres no podíem declinar un tan distingit honor, ans agrairlo sincerament.

La creació de la nostra Escola obeí a les necessitats d'un moviment espiritual, el qual, emergint per etapes, potser encara avui no està clos del tot. Per bé que esclatà d'una manera difusa a tot Europa, s'aglutina en centres secundaris de dispersió, els quals, al seu torn, generaren altres derivacions que es matitzen sota les circumstàncies que influencien llur desenvolupament. Aquest moviment a casa nostra no ha estat historiat sinó molt fragmentàriament. I això ha estat potser una de les causes de les diverses crisis, que amb massa freqüència sofreixen els Centres Catòlics. No venim pas amb la pretensió d'estudiar-lo ací. Creiem, però, necessari d'esquematitzar-ne quatre línies.

Una gran zona de la Història contemporània l'ocupen les lluites de l'Estat i el ciutadà: la collisió entre els drets inalienables de l'un, i els que l'altre vol apropiar-se per tal de fer més expedita l'eficència dels drets d'aquell. Un d'aquests és el de l'ensenyament. Tothom es capté de la seva importància. Tots es mostren gelosos de retenir-lo. Tots s'adonen, però, a la vegada de les dificultats econòmiques que comporta el fer-ho efectiu, el mateix l'Estat, que els ciutadans organitzats en partits polítics. La consciència de la gravetat en les dues parts, determina conciliacions i pactes arreu, l'eficiència del dret sacratíssim serà compartida per l'Estat a la vegada que pels ciutadans, per bé que sempre amb la intervenció d'aquest.

Demés de la causa d'ordre econòmic, existeix una motivació d'ordre moral; és el pèndul que el dret de l'ensenyament constituïa l'arma més formidable, en l'Estat per a conservar l'ordre constituït, en els ciutadans per a renovar o enderrocar aquest ordre. I així veiem avui que el mateix socialisme, que erigeix l'Estat en la seva ídola provident, es reserva també aquest dret i sosté a tot el món una organització d'ensenyament privat, senzillament espaventable.

En l'embat de les idees dels vuitcents, els catòlics o molts catòlics, també s'adonaren de la força que els restava entre les mans, amb el dret de l'ensenyament. I de seguida organitzats en societats democràtiques, en patronats protectors en feren aplicació immediata. De la concreció d'aquest moviment ideològic nasqueren les nostres escoles. Per altra part, en la nostra barriada de Gràcia, l'enemic es presentava amb tota una organització especial: la secta protestant. Calia, precisava desplegar una contra ofensiva a fons. I la nostra entitat organitzà la creació de tres escoles, una que era, pròpiament, la del Centre, per bé que no era en aquest mateix Casal, puix encara no estava bastit, la que regia al carrer de l'Aurora i la de la Riera de Sant Miquel. Eren totes tres per a nois, i absolutament gratuites, i d'organització unitària, com era escaient i corrent en aquell temps, l'any 1869. I eren molt concorregudes.

No posseïm altres dades concretes. La bona lògica indueix a creure que no foren ni més bones ni més dolentes que les que llavors imperaven, i per bé que l'ensenyament en la nostra Barce-

lona era ben bé d'una organització força primitiva per l'estretor d'horitzons en què es desplegava, per l'organització, més que unitària, unitarista que la prenia i àdhuc per la tècnica i tot, irracionalment empírica, (tot el qual ens consta avui per l'estudi al viu d'aquests tipus d'escoles que s'han perllongat fins quasi ara mateix), hem de suposar, però, que portarien força bé en l'ànima d'aquelles generacions de fills del poble, molts o alguns dels quals qui sap si s'haurien esllavissat dintre dels sectors aconfessionals o senzillament antireligiosos, i molts d'altres sabem tota la vida llur han servat un llevat cristià, adquirit en les escoles del nostre casal. I això, senyors, té algun valor.

Les nostres escoles sostingudes i alentades d'aquesta manera, sofriren moltes crisis, segons ens informa un antic deixeble, avui preclar membre de la nostra clerecia. No hem d'historiarles pas ací, puix moltes no tindrien cap interès i d'altres no escauria tampoc de retreu-re-les. Es possible que algunes causes d'aquelles crisis fossin interiors i particulars, pròpies de l'organització de la societat. Però és més veritat de dir que les principals i més profundes obeïren a un ordre general. I per això aquestes crisis de les nostres escoles no són característiques d'elles soles, sinó de totes les escoles similars i de societats semblants.

En aquest punt de la nostra dissertació potser no és inoportú capbrevar algunes consideracions sobre l'escola. Per manca de virtut d'objectivació, podríem dir, és difícil per a molta gent de cercar-se una fórmula del procés psíquic i moral de la seva educació. Per això, molt generalment, massa generalment, hom no recorda altra cosa de la seva formació que una tasca mecànica o una aplicació mnemotècnica. Així la gent, de l'escola en té un concepte purament objectivament mecànic. L'ensenyar, instruir, educar, constitueix un polígrama de processos exteriors aplicats damunt del noi, com quan s'agença o es disposa a que li tallin el cabell, per usar un símil massa vulgar i tot.

D'ací arrenquen dos fenòmens socials ; un fet i un prejudici : el fet el constitueix el desinterès, el deseiximent d'un considerable sector d'opinió envers l'escola : el prejudici radica en el concepte de facilitat amb què es pren l'educació i la instrucció, com realitats manuals en que se'ls considera. Tanmateix l'escola no pot viure sense una alenada de simpatia social i sense una dosificació de cooperació familiar. L'ensenyar, íntimament, nativament, està vinculat amb tot mitjà d'expressió i primordialment amb la paraula, vehicul consuetudinari d'expressivitat en l'home. D'ací es deriva el perill que l'educació sigui guanyada per mils contingències familiars i socials. No res menys però, l'escola veritable serà sempre una creació artificial i arbitrària. I en quan posa a contribució tots els valors morals de la família, s'erigirà en una entitat superadora, per bé que limitada, de la mateixa família. De manera que quan el noi s'hi reintegra cada dia i un dia definitivament, aquella esdevingui millorada pel mateix procés de superació de què ha estat subjecte.

D'aquesta primera etapa de la nostra escola podríem fàcilment cercar una correspondència a Europa en el període de Universitats populars. Aquestes, com les de la nostra terra, sense dir que constituïren un fracàs, si es pot afirmar que no reportaren els fruits somniats. Es canvià aleshores de tàctica, o millor dit, es cercà un complement, un adjutori de l'escola : aquest fou el joc o la divertició.

Entre l'any 80 i el 90, al nostre país encara no havien arribat la sèrie de

jocs d'origen anglès que avui hi estan tan aclimatats com en qualsevol altra latitud. El joc o la divertició que es prestava més a ésser maniobrat com un ressort, desvetllador de valors morals de bracet amb l'escola, era el teatre. En les nostres recerques per pobles estudiant certs problemes de la nostra pagesia, de Centres morals, per a la moralització del jovent per mitjà de l'escena, n'hem trobat molts que foren, com avui hi trobem sales de cine. Aquestes etapes, per bé que corresponguin a una general europea, a casa nostra se'ns presenta am determinants i característiques particulars. Ací no hem de fer ni l'elogi ni el blasme. Altres si per cas ho poden fer millor que nosaltres. Ens limitem a constatar un fet. La fundació d'aquestes escenes morals, unes al costat de les escoles, d'altres damunt del clot de la sepultura de l'escola, són el signe de quelcom. Ens trobem a la darrera diada del vuitcents i aflora com una romanalla de les lluites antigues, un anticlericalisme retardatari. Es el temps en què els mestres de molts pobles són públicament materialistes i ateus. I moltes societats d'esquerra de ciutat sostenen escoles laiques. A aquests fets generals podem inscriure les crisis que sofreixen novament les nostres escoles. Segons les dades recollides, de les tres que sostenia la nostra Entitat, primer en plega una, després un altra, restant-ne una sola abandonada del tot al profesor, amb un contingent de més de cent alumnes.

Al món les gents es senten punyides d'altres neguits i somnien en altres quimeres. Les preocupacions de les necessitats materials priven molt pel damunt de les d'ordre espiritual. Aquest moviment ideològic ens apareix en dues realitzacions ben vistents, en un cantó les cooperatives sobretot de consum : en altre cantó, els Patronats. La gent cerca adelerada el pa i el rebost ans que l'educació. Adhuc l'escola és considerada com un taller, per a capacitar d'hora a la conquista del pa. Es la tongada de la fundació de les escoles de les arts i dels oficis i de l'inici de l'educació tècnica que tant de desenvolupament havia de prendre posteriorment. Tot això sembla que esparvera una mica l'amo. I aquesta massa puerilment creu que si l'escola no servia per a fer fer bondat a la gent, ni com a homes ni com a obrers, potser que aquest s'amansiria allargant-li unes dàdives de més a més del seu jornal ordinari a través d'un Patronat social.

Avui a la nostra terra no resten a penes Patronats. Deuen restar una quarta part de les cooperatives, fundades en la meitat darrera de l'última dècada de fi de segle. Al món han esclatat altres idees : l'han envaït nous corrents ideològics. Adhuc el sectarisme ha canviat de tàctica. Tots els sectors d'opinió de totes les latituds s'han avesat a compendrer l'home en un sentit integral, totalitari ; subjecte de necessitats materials, sí, però també morals, espirituals. Per això totes les institucions socials han evolucionat o se n'han infantat de noves. I tots tenim la consciència i ens bat la sensació que si la societat ha d'evolucionar cap a una organització millor, serà per aquesta via integral i totalitària comprensiva.

A aquest corrent ideològic han nascut les noves cooperatives, les mútues, els sindicats, les escoles, complementant-se una a l'altra. A casa nostra, en aquest aspecte, potser la pagesia, sobretot la de la Catalunya occidental, ha passat al davant de les gents de ciutat. L'excursionista que va a Poblet, no pot deixar mai d'admirar

aquells edificis que troba després d'un poble a l'altre caminant enllà. Són els cellers cooperatius de vi. Alguns els han anomenat les Catedrals del vi. Potser no és exagerat el mot. S'equivoquen, però, els qui creuen que tots els afanys dels nostres pagesos estan concretats en la producció i venda del vi en comú, puix ells estatgen d'altres formes de cooperativisme i mutualisme social i sobretot l'escolar. Aquest hem de confessar que les circumstàncies no l'han afavorit. Cal, però, ésser optimista.

Això, després de tot, és una ombra en comparació del què s'esdevé arreu d'Europa. No hi ha temps ni tan sols d'esquematitzar-ho. Vagin, doncs, només unes poquíssimes dades. A Anglaterra les mútues i cooperatives de les Trade-Unions despenen en escoles uns catorze milions de francs a l'any. Les de Dinamarca, Suècia, Noruega i les altres nacions del Bàltic hi destinen el tres per cent dels guanys, l'import dels quals puja molts milions.

«Els amics de l'escola i de la infantesa», organització internacional socialista, que radica a Viena, despèn a Aústria sol, anyalment, dotze milions de francs en escoles. Es quelcom formidable l'organització de l'ensenyament del partit socialista belga. Existeix també una Internacional Bolxevista de l'ensenyament, que per diverses circumstàncies, més polítiques que socials, no han reportat els resultats que llurs fundadors n'esperaven. De totes maneres, però, aquests no es mostren pas descoratjats encara.

Finalment, existeixen les organitzacions confessionals. D'aquestes, potser les més importants són les de la Internacional Sindical Cristiana. Despèn en ensenyament, a l'any, uns nou milions de francs (1). En els països llatins el més respectable són les de les diverses associacions catòliques franceses, especialment, tal vegada, les Conferències de Sant Vicens de Paúl. Sense que ara poguem precisar en números rodons, el muntant de les sumes que hi esmercen, no és exagerat calcular-ho en alguns milions de francs.

La crisi màxima de les nostres escoles sembla que està assenyalada als dos o tres anys anteriors a la incorporació d'elles pels Germans de la Doctrina Cristiana. L'esperit vell tremia ja els darrers batecs i encara un esperit nou, una concepció nova no les havia inspirades. L'entrada dels benemèrits religiosos, diríem que clou definitivament la crisi i alenen una vida nova. D'unitàries s'estructuren en graduades: tota la tècnica, prestigi i bon nom són conquistats, i elles guanyen en tot.

Aquests benemèrits religiosos les dirigiren fins a l'any tretze. Des d'aquesta data fins a l'actualitat en la memòria o en l'esperit de la major part dels qui en escolten està lo esdevingut. Era de llei pròpia de tot ésser viu que l'esperit nou que anava treballat-les per dintre arribés un dia al punt màxim i les modelés de l'exterior i tot. Aquest moment està assenyalat per la renovació de material de les aules que es féu l'any 26. Honor als qui portaren a cap un esforç semblant. La gent de l'avenir així com nosaltres avui en la celebració d'a-

(1) Mireu a «La Documentation Catholique», Les Oevres postescolaires laiques en 1923-1924. t. 16, col. 553-576.
Les Institutions de Progrés Social, par Charles Gide. Librairie de la Societe du Recueil Sirey. Rue Soufflet. París, 1921.
A la «Internationale Syndicale Chretienne». Organisations de jeunesse, par R. P. Zyrill Fischer. O. F. M. (Mars 1927).
A «Informations Sociales» (9, 4, 28). Les Cooperatives Scholaires en Lettonie.
A la «Revue Internationale du Travail» (Oct. 1922). Organisation de l'education Socialiste en Belgique
A «Lettres» (1, 6, 22). Une Internationale bolcheviste de l'Enseignement.

questa festa, rendim justícia a tots els homes, qui laboraren per la prosperitat, per la perennització de la nostra societat, així també els de demà sabran fer-ne als renovadors de les nostres escoles actuals.

L'error més greu però que podríem cometre i que desdiria de l'optimisme amb què commemorem el sexantenari de la fundació de l'Entitat, fóra de creure que ja tot està consumat. Si nosaltres hem pretès inscriure cada una de les crisis que ha sofer la nostra escola, en ordre d'idees generals, ha estat per tal que avui, aixequem més enllà la testa del sostre d'aquesta sala i inscribim també en el que passa pel món, la nostra vida corporativa, la vida de les nostres escoles. No som nosaltres qui per a esbrinar si hi han hagut fallides en el coratge, pròpies de tota lluita dura i perfidiosa, ni si s'han comès errors de tàctica, de perspectiva, de psicologia. Esguardem les constellacions que es dibuixen en el Cel d'Europa. Pensem en la dita Balmesiana, el món avança, i al que no el segueix l'aixafa. O renovar-se o morir. I deixeu-nos expressar finalment el nostre vot sinceríssim que el rotllo més durader, la perafita que quedi de la celebració del seixantenari de la nostra Entitat, sigui una altra insuflació de vida, per a les nostres escoles. Així sigui!

He dit.

ANGEL GRAU

El Teatre

Senyors:

Entre els esplais que per als socis permeten les Societats del caràcter de la nostra, sens dubte, el teatre és el més generalitzat, puix les representacions teatrals, convenientment seleccionades i arranjades a la nostra escena, són una honesta i convenient distracció, no sols per als socis, sinó a l'ensems per a les famílies llurs.

És per això que en fer referència als passatemps que el Reglament del Centre permet als seus socis, tasca que m'ha estat confiada, em limitaré a parlar de quan i com fou instituït el teatre en la nostra Societat, entenent que si en aquest particular hi ha d'haver quelcom interessant, és indubtablement el seu historial.

Es ben curiós recordar com foren iniciades les representacions teatrals en el Centre. Els medis que s'utilitzaren no podien ésser més rudimentaris ni més senzills, i, per consegüent, les despeses ocasionades per la seva implantació també eren ben insignificants.

Amb dir que tot el decorat, teló de boca inclusiu, consistia en unes cortines de llustrina de un to blau clar, bastarà per a fer-se càrrec de la modèstia amb què es muntà el primitu escenari en el Centre.

Parlem d'uns trenta vuit anys enrera. Aquella sala d'espectacles que destruí l'incendi ocorregut la nit del 25 d'octubre de 1910, tenia tot l'aspecte d'una sala de ball d'un Casino senyorial.

I és que efectivament tant la sala com l'edifici que ocupava part del terreny del que ocupa l'actual local social, havia pertangut a una d'aquelles Societats recreatives tan en boga en aquells temps, anomenada «Numancia». Durant alguns anys, i perteneixent ja el local al Centre, aquest nom es llegia en una de les parets de l'esmentada sala, amb lletres de guix, que junt amb altres aplicacions del mateix material, constituien els ornaments murals.

En els primers anys de la seva fundació, en el Centre no es celebraven altres festes que algunes de les anomenades vetllades literàries musicals, en els dies de la Puríssima, Candelera, Sant Pere... ordinàriament, i en alguna altre festivitat amb caràcter extraordinari.

Cal notar l'interès que com a medi culturat ha merescut sempre a la nostra Societat la música, i en aquelles festes a què em refereixo hi prenia sempre part el *Coro* del Centre, composat d'uns vint a vint-i-cinc socis, els més joves per suposat, que celebraven els assaigs de tant en tant i amb més assiduïtat quan s'apropava la festa en que havia d'actuar.

Doncs d'aquests joves, socis del Centre, que constituïen en sa major part el *Coro,* sortí la idea d'organitzar alguns actes de caràcter recreatiu per a ells i per a les famílies dels socis, conforme amb l'esperit del Reglament, i que foren la iniciació, com dic, del teatre en la nostra Societat.

Al principi els actes recreatius es celebraren de tard en tard, per exemple els dies de Carnaval, Innocents, i tenien lloc a l'estrada del saló sense cap mena d'aditament de draperies que li donessin caràcter d'escenari.

Consistien en la recitació de poesies humorístiques, execució de cants festius, i qualque presentació, amb la indumentària corresponent, de quadros populars, fragments de *zarzuelas* llavors en boga, etc.

Entre els quadros populars, cal recordar la presentació dels Gegants de la Ciutat, que feien sa passejada per tota la sala en mig de la gatzara dels petits i dels grans i tot.

Per la figuració de l'*Hereu* i de la *Pubilla* s'escollien, naturalment, els joves més espigats, els quals, amb majestuosa serietat, representaven el paper de les elevades personalitats. No hi mancaven els bastaixos amb ses gorres granes i el típic Sànchez de bigoti gros, el nas vermell com un pebrot, voltats d'una colla de marrecs que s'oferien voluntàriament d'entre la concurrència, acabant de completar l'alegria del quadre.

Però aviat, a indicació de les mateixes famílies concurrents a aquests actes i al mateix temps per atreure els socis a la Societat, es sentí la conveniència de sovintejar les festes, i llavors fou quan, esgotats els recursos de la presentació de quadros populars i per a facilitar la preparació de les mateixes, es pensà seguidament en la representació de comèdies senzilles.

Vençudes les dificultats que s'oferien i les observacions que hi posava la Junta de govern d'aquella època, es muntà un escenari provisional i desmuntable en la forma rudimentària que he referit.

I heus aquí que la innovació que se intenta introduir actualment en el decorat del teatre modern, llavors en quant al Centre, era ja un fet. El públic s'havia de fer el pensament i la illusió de veure un bosc, un palau, un carrer, una masia... etc., en una cortina de color blau, amb el sol aditament d'unes cadires, uns testos, una taula, un banc, i altres atuells amb què s'intentava donar la impressió del lloc de l'escena representada.

La idea de manteir l'escenari interí durà alguns anys. L'estrada en aquells temps estava collocada al mateix indret que ocupa al present l'actual, i poc després fou traslladada al lloc oposat o sia on estava quan l'incendi destruí l'antiga sala. Estant ja llavors l'escenari dotat de decorat més o menys presentable i amb teló de boca pintat de-

gudament, fou desmuntat quan el Centre celebrà el 25 aniversari de la seva fundació, desapareixent teles, fustes, lluminàries i tot lo que li donava aspecte d'escenari, quedant l'estrada completament lliure per a ésser adornada amb tapissos i plantes per a celebrar-hi una solemne sessió amb què, demés dels actes religiosos, la memorable data fou festejada.

Les primeres comèdies que es representaren en l'improvisat teatre, foren —ens sembla—, «Cura de moro», «El barret de rialles» i «Tal hi va que no s'ho creu», convenientment arranjades a la nostra escena i que quedaren de repertori. Encara les veiem representar actualment alguna vegada, lo que no podem dir dels seus intèrprets.

Els germans Llansana, l'Antoni Sagarra, l'Alemany, En Cosme Banyeres... han fet son traspàs. Del quadro d'aficionats d'aquella llunyana època deu quedar, com a únic superviv ent, el soci Lluís Munné.

Després de la celebració de les bodes de plata, l'escenari ja no fou desmuntat més. Des d'aleshores anà prenent, com si diguéssim, consistència i perfeccionant-se. Alguns anys després, i actuant els socis germans Llansana, Jaume Raventós, Abril Virgili, Pàmies, Calmell, Català, Munné, com a primeres parts, és quan es pot dir que el Centre comptava amb un immillorable elenc escènic.

Llavors s'estrenaren les obres dramàtiques dels celebrats autors, Abril Virgili i Pàmies. Del primer, «El roure centenari», «El castell de Montsoliu», «L'Afany», «Iselda» i altres, i del segon, «L'Orfe», «L'hereu de la Baronia», «Maleït de Déu» i «L'Estel de Nazareth». Més endavant fou estrenada l'obra d'espectacle «Montserrat», original del Sr. Abril.

Com a representació notable cal esmentar la que obtingué en una ocasió l'obra «San Hermenegildo» del Doctor Gatell. Es commemorava l'aniversari de la seva estrena i els que la representaren per primera vegada feia uns 25 o 30 anys, tingueren la gentilesa d'interpretar-la novament, amb la sola diferència que quan l'estrenaren eren jovincels de 15 a 17 anys i llavors homes madurs, de carrera la major part.

Hi prengueren part els senyors Pareja, Monteys, Samsó, Pujol i altres, els noms dels quals sentim no recordar; una barreja de professions, advocat, militar, fabricant, metge, agents de negocis, etc. Completaren el quadro, substituint als absents o difunts, el Sr. Llansana, Anton i altres elements de l'elenc que actuava.

L'espectació que despertà aquesta representació i l'èxit que obtingué foren baix tots els conceptes extraordinaris.

Les representacions anaven continuant amb les alternatives i modificacions en el personal, tan freqüents com naturals en aquestes coses de teatre, fins que sobrevingué la forçosa interrupció, motivada per l'enrunament a què ja m'he referit.

Amb aquest contratemps el teatre del Centre sofrí una veritable crisi que fins arribà a repercutir en la Societat en general.

Durant l'enderroc del destruït saló d'espectacles i la construcció de l'actual s'intentà, acceptant els oferiments que amablement se'ns feren, donar alguna representació en altres locals, però perdien el seu caràcter, les nostres famílies no s'hi trobaven a casa i

tots els esforços, tots els sacrificis, esdevenien estèrils.

Calia bastir a tota costa i aviat aquest nou saló d'espectacles, i tantost cobert, amb les bastides encara dins la sala, es muntà altra volta un escenari provisional, en quins treballs tant es distingiren per son entusiasme i voluntat els socis Joan Cerezuela, mort en l'epidèmia de l'any 1918, i En Miquel Bozzo, avui religiós del Monestir de Montserrat.

De dia en dia, de mes en mes, d'any en any, s'han anat millorant sala i escenari fins arribar a l'estat en què es troba actualment. I ara, com que es tracta de dades recents, ja no té interès el seu record. Cal, sí, fer menció que l'actual Comissió de Festes que administra el teatre, compta per les seves representacions amb esplèndit decorat pintat per l'escenògraf amic nostre Sr. Garcia, i d'entre aquest cal fer menció especial del que pintà exprofés per a els «Pastorets», el qual és molt celebrat, i no hi ha dubte que contribueix a que anyalment totes les representacions que es donen d'aquesta obra nadalenca, es comptin per plens.

I ara, per acabar, com a comentari final referent a aquest medi d'honest esbarjo que per als seus socis i famílies autoritza la Societat, trobo adequat, comparant aquells temps pretèrits, aquells primitius elements de representació, amb els actuals bastant presentables i que no deixen de significar tots plegats un estimable valor, retreure aquella dita nostrada: ¡Qui t'ha vist i qui et veu!

He dit.

OLAGUER MASIP

LA NOSTRA TASCA

Joventut

La conveniència d'avençar la publicació dels treballs que es llegiren en la sessió solemne commemorativa del LX Aniversari del Centre, ens imposa una màxima concisió en les notes de les Seccions.

Programa pel mes d'abril:

Dimecres, dia 3. A les vuit del vespre, Conferència pel soci Doctor Bach, sobre ús del Microscopi.

Diumenge, dia 7. Missa, a dos quarts de nou. A les onze del matí, visita a l'Arxiu Històric de Barcelona. Reunió: al Centre, a les deu i mitja.

Dimecres, dia 10. A les vuit del vespre, Conferència pel soci Sr. Samsó, sobre Fotografia.

Diumenge, dia 14. Missa, a dos quarts de nou. Sortida fotogràfica.

Dimecres, dia 17. A les vuit del vespre, Conferència pel soci Sr. Coll, sobre «Art Romànic».

Dissabte, dia 20. Sortida de la Romeria a Montserrat.

Diumenge, dia 21. Missa, a dos quarts de nou.

Dimecres, dia 24. A les vuit de'

vespre, Conferència a càrrec del senyor Grau, Director de les Escoles del Centre, sobre «Geografia humana».

Diumenge, dia 28. Excursió a Sant Llorenç del Munt pel Grup de novells excursionistes de Joventut. Detalls a la Secció Excursionista.

Crónica

Han tingut lloc les Conferències Barcelonès, el qual comentà les excelsió a Granollers i La Roca.

El 21, tal com estava anunciat, es celebrà la selecta vetllada organitzada per la Joventut d'acord amb el C. E. Barcelonès.

Obrí l'acte el secretari del C. E. Barcelonès el qual comentà les excellències de l'alta muntanya, i l'entusiasme que desperta en els seus afortunats devots.

Efectivament, com una variada gmma d'aspectes i belleses que les altes cimes ofereixen, és projectà «La Muntanya Sagrada», la magnífica pellícula que ja compta amb un públic addicte per la justesa en què han estat copsades ses múltiples escenes; ignorats ressorts que atrauen l'atenció de tot aquell que el seu esperit s'enlaira vers les virtuts que s'apleguen sota l'ideal de l'excursionisme.

La sala, plena d'una escollida concurrència, presentava brillant aspecte. Veritat és que hom procurà arrodonir tots els detalls que poguessin contribuir al seu major esplendor i ho aconseguiren.

Actes com aquest haurien de sovintejar. Amb molt d'encert tenim entès que es prepara pel dia 2 de maig altra festa semblant en la qual és projectarà la pellícula «La Conquesta de l'Everest.

Els organitzadors no han escatimat cap esforç per poder-la presentar al nostre Centre.

El film d'aquesta gran aventura ha impressionat fortament tots els públics, per la sèrie d'esforços i dolors que l'heròica cobejança d'assolir el cim culminant del món en l'abrupta serralada de l'Himalaya ha motivat, i en la qual trobaren la mort aquells dos alpinistes Mallory i Irvine quan intentaren la última temptativa per tal de satisfer la seva màxima ambició.

Les secretaries d'ambdues entitats facilitaran les corresponentes invitacions; preguem als nostres amics que s'apressin a sollicitar-les, per a tenir lloc preferent en la sala d'actes.

Orfeó Montserrat

VII Romiatge gracienc a Montserrat

Organitzat, amb l'aprovació i benedicció del nostre Excm. i Rdm. Senyor Bisbe, per l'Orfeó Montserrat del Centre Moral Instructiu de Gràcia d'acord amb les Congregacions del Sant Crist de les tres Parròquies, collaborant-hi enguany la de Sant Joan, segons el torn establert.

Dies 20, 21 i 22 d'abril de 1929.

La inscripció es farà per als socis de les Congregacions i del Centre des del dia 2 al 4 inclusiu, i per al públic des del 5 al 15 del corrent, de 8 a 9 del vespre, al local del Centre, Carrer Ros d'Olano, 7.

Es recorda que els bitllets del tren, com de costum, seran facilitats als senyors romeus al mateix local del Centre els dies 17, 18 i 19 del corrent, mitjançant la presentació de les contrasenyes que se'ls entregaran a l'efectuar-se la subscripció.

FESTA DE GERMANOR

El diumenge, dia 14 del present mes d'abril, a la tarda, tindrà lloc al Palau de la Música Catalana un interessant concert en el qual prendran part conjuntament la Schola Cantorum de la Pia Unió de Sant Miquel Arcàngel, l'Orfeó de Sans i el nostre Orfeó Montserrat.

El meritíssim mestre N'Antoni Pérez Moya, director de les tres entitats corals, commemora enguany el XXV Aniversari de la seva direcció d'Orfeons, i entre els diferents actes que hi ha en organització per a festejar tan joiós esdeveniment, sens dubte tindrà especial importància aquesta eloqüent demostració de les seves activitats i mèrits remarcables.

Cantaires i oïents, aquell dia en simpàtic aplec de germanor, palesaran l'admiració i afecte que senten vers el llorejat mestre que ha vingut consagrant els millors anys de la seva vida a l'ensenyament i propagació de la bona música, constituint per a ell tan noble professió un veritable apostolat.

NOTICIARI

Per a coneixement i satisfacció dels nostres consocis i llegidors, trametem respetuosament el següent telegrama rebut en contestació del que fou remès a Sa Santedat Pius XI, expressant-li la filial submissió del Centre.

Centro Moral Instructivo, Gràcia.

AUGUSTO PONTEFICE PATERNAMENTE RINGRAZIA BENEDICENDO. Card. Gasparri.

—Dels albaceas testamentaris del que fou soci protector del Centre D. Josep Batet i Borrell (a. c. s), havem rebut la quantitat de cinquanta pessetes per als fins del Centre. Que Déu el tingui en sa santa Glòria.

—Amb destí a la Biblioteca del Centre s'han rebut les següents obres: «Diccionari Litúrgia», de Josep Braun S. F., donatiu de D. Josep Grau; «Código Civil de Cataluña», 4 volums, de Josep Pella i Forgas, donatiu de don Josep a Pelle. Mercés.

—En l'últim sorteig celebrat pel Grup de subscriptors del guarda-roba, resultaren amortitzats els títols corresponents als següents números: 11, 100, 118, 136, 193.

El vinent sorteig s'avisarà oportunament.

—Ens plau donar compte que el nostre amic i soci del Centre En Jacint Gonzàlez, que anys enrera havia format part del quadro dramàtic de la nostra Societat, després dels exercicis pertinents efectuats bricantment, ha estat ascendit a «Capità de la Marina mercant».

Felicitem cordialment a l'amic, i li desitgem bon èxit i prosperitats en el nou càrrec de la seva carrera nàutica.

—La llar dels esposos En Joan J. Altabella i Na Josefina Casabayó, s'ha vist enjoida amb el neixement d'una filla. Al nou fruit de benedicció li ha estat imposat en les fonts baptismals el nom de Maria de la Purificació.

Rebi el nostre consoci i individu de la Junta de l'Orfeó i la seva esposa, la nostra més coral enhorabona.

—El dia de S. Josep celebrà la primera missa a la Basílica de Montserrat el Monjo d'aquell Monestir Dom. Isidor Fonoll i Oliver, apadrinat pel Dr. Montserrat Oliver i Turull i el senyor Josep Casajoana i Oliver, Vicepresident del nostre Centre.

Rebin tots la nostra més cordial felicitació.

SECCIÓ DE FESTES

Programa pel mes d'abril de 1929

Dia 7

El drama en 3 actes, d'en J. Casanovas

PESCADORS!

Dia 14

Sessió de Cine, projectant-se un variat programa de pel·lícules

Dia 21

SESSIÓ ESPECIAL DE CINE, FORA D'ABONAMENT

projectant-se un extens programa

Dia 28

Representació teatral, posant-se en escena el drama en 2 actes

L'HEREUET DE LA FERRERIA

i la xistosa i popular sarsuela castellana en un acte

EL CABO PRIMERO

baix el següent repartiment:

Simón	*Sr. Calveras*	D. Victorio . . .	*Sr. Torrents*	Ranchero 2.º	*Sr. Salvany*
D. Fabián	» *Derch*	Sargento	» *Guillemón*	» 3.º	» *Oriach*
Parejo	» *Bosch*	Melindres	» *Oriach*	» 4.º	» *Bosch*
Juan	» *Vicente*	Soldado 1.º . . .	» *Bozzo*	» 5.º	» *N. N.*
Colás.	» *Salvany*	Ranchero 1.º . .	» *García*	» 6.º	» *N. N.*

Tots els actes començaran a les cinc de la tarda

Aquest número ha passat per la censura governativa

Tipografia Emporivm, S. A. · Telèfon 15216 · Ferlandina, 9 i 11 · Barcelona

INTERESSA

A TOTS ELS

CENTRES CATÒLICS

PROJECTAR LA MERAVELLOSA VIDA

DE

EL SANTO DE ASÍS

FILMADA AMB TOTA ESPLENDIDESA I PROPIETAT PER

I. C. S. A.

EXCLUSIVA

CINÆS

GRAN ÈXIT AL PATHÉ CINEMA, DE BARCELONA

GÈNERES DE PUNT

LOS DOLLARS

CARRER DE SALMERÓN, 56 : GRÀCIA

Disponible

Anunciant-vos a

Or i Flama

protegiu la nostra obra

DEMANEU PREUS

Companyia Trasatlàntica

Vapors Correus Espanyols

Serveis Regulars:

DIRECTE: Espanya-New York
7 Expedicions a l'any

RÁPID: Nord Espanya a Cuba i Mèxic
14 Expedicions a l'any

EXPRESS: Mediterrani a l'Argentina
12 Expedicions a l'any

LÍNEA: Mediterrani, Cuba i New York
14 Expedicions a l'any

» » a Puerto Rico, Venezuela i Colombia
14 Expedicions a l'any

» » a Fernando Póo
12 Expedicions a l'any

» » a Filipines
3 Expedicions a l'any

Servei tipus Gran Hotel, T. S. F., Radiotelefonia, Orquestra, Capella, etc.

Per a informes, a les Agències de la Companyia en els principals ports d'Espanya
A Barcelona: Oficines de la Companyia, Plaça de Medinaceli, 8

POLI-CLÍNICA GIRÓ

Adjunta al Sanatori Marítim de Sant Josep

Plaça del Sol, 3 i 4
Barcelona (Gràcia)

HOMEOPATIA

ESPECIALITATS: Malalties dels infants, de les dones, dels ulls, de la boca, del nas, gorja i orelles, de les vies urinàries, cirurgia, electricitat i massatge, anàlisis